

ligheter for jordbruket også innen den høyereliggende del av Løten herred.

Som tidligere nevnt kommer 50,7 % av alle bruk i Løten inn under størrelsesgruppene med fra 5,1 til 50 dekar innmark. De fleste av disse bruk er for små til å gi en familie arbeid og underhold hele året, og eierne må delvis skaffe seg inntekter utenom gårdsbruket. En utvidelse av disse bruk til mer selvstendige gårdsbruk ville i mange tilfelle være ønskelig.

Når det gjelder tilleggsjord til for små bruk og jord til bureising er det vanskelig å skaffe arealer av betydning i selve Løten bygd. Å ta de små private skogteiger eller dele opp gamle bruk fører neppe fram, og udyrket myr er det her lite av. En stor del av almenningen derimot ligger bekvemt til for dyrking, og hvis etterspørselen etter jord tiltar i betydelig grad, er det sannsynlig at det vil komme krav til almenningen om å avstå ikke bare myr, men også en del forsumpet skogmark som måtte egne seg for dyrking.

Som tilleggsjord til små bruk vil myrene i mange tilfelle være brukbare, og mange myrer, selv i almenningens høyereliggende deler, vil kunne benyttes til dette formål. Som nevnt har allerede 10 småbrukere fått planlagt kulturbeite på myr ved Gitvola seter, og en får håpe at dette forsøk blir vellykket og vil danne innledningen til en planmessig utnyttelse av almenningens myrer både til kulturbeite og förävl.

TORVLÅNEFONDET

RETTLEIING FOR LÅNSØKERE.

Av overrettssakfører, sekretær i Landbruksdepartementet

Per Odd Schiefloe.

NÅR en skal prøve å gjøre i stand ei rettleiing for lånsøkere, kan det i første omgang synes naturlig å gjøre dette på den måten at en arbeider ut et skjema som det da bare skulle være å fylle ut.

Imidlertid er de faktiske tilhøva i torvindustrien så varierende at det er vanskelig å få i stand et klart og greit skjema for lånesøknader.

Jeg har derfor valt å gjøre det på den måten at jeg etter ei kort omtale av de to lånetyper punktvis gjennomgår de ting som en lånsøker skal eller bør gjøre greie for i lånesøknaden. Videre har jeg satt opp et eksempel på en søknad.

Lånetypene.

Lånereglene skiller mellom to slag lån, anleggslån og driftslån.

Anleggslån

kan bli gitt til nyanlegg av brenntorv- og torvstrøfabrikker og til større utvidinger av eldre anlegg. Konverteringslån er det ikke høve til å gi.

Det er satt både ei absolutt og ei relativ maksimumsgrense for låna. Den absolutte grense er kr. 100,000.00 for brenntorvlån og kr. 50,000.00 for torvstrølån. Den relative maksimumsgrense er $\frac{3}{4}$ av kostnaden med de planlagte arbeider. Er et anlegg rekna å komme på kr. 20,000.00, blir det største lån som kan gis kr. 15,000.00.

Låna er vanligvis avdragsfrie i 1 år og betales deretter i like store årlige avdrag. Avdragstida kan være opp til 10 år. Den blir fastsatt av departementet i hvert enkelt tilfelle.

Rentesatsen er f. t. $2\frac{1}{2}$ % for lån til kommune- og samvirketiltak og $3\frac{1}{2}$ % for lån til andre. Renta betales etterskottsvis. (For brenntorvlån som ble gitt våren og sommeren 1940 ble renta satt ned med 1 %. Om denne nedsettinga skal bli gjort gjeldende også for framtida er ennå ikke avgjort).

Det skal stilles fullgod sikkerhet for låna, enten i form av pant, kommunegaranti eller depositum. En kan som regel gå ut fra at departementet vil kreve pant i anlegget med myrrettene, men om det også vil kreve anna sikkerhet i tillegg til dette vil avhenge av tilhøva. I de tilfelle der lånet utgjør storparten av kapitalinnsatsen må en være budd på at det også vil bli krevd anna sikkerhet. Hva for form slik tilleggsikkerhet skal få vil da bli avgjort i det enkelte tilfelle.

Låntakerne plikter å drive myra på en ordentlig måte, slik at undergrunnen etterpå kan dyrkes eller tilplantes med skog. Med dette for øye må låntakeren syte for at undergrunnen blir planert og grøfta. Dette krav kan departementet lempe på i særskilte tilfelle.

Departementet skal ha rett til å holde seg underrettet om alt som vedkommer anlegget og drifta. Låntakeren plikter å sende årlige meldinger om drifta og produksjonen til den tid som blir fastsatt av departementet. Er produksjonen åpenbart mindre enn det som rimelig kan kreves, kan departementet si opp lånet.

Når pantebrev m. v. er i orden blir tilsagte lån til vanlig utbetalt med $\frac{1}{2}$ straks. Når denne summen er brukt kan låntakeren få $\frac{1}{4}$ til. Resten av lånet blir utbetalt når arbeidet er ferdig. Når en søker om å få utbetalt 2. og 3. termin må en sende med attest fra offentlig tilsatt jordbruks-, skogbruks- eller torvfunksjonær om at vilkåra for utbetaling er til stede. For 3. termins vedkommende blir det også krevd innsendt en ekstrakt av rekneskapen for arbeidet.

Før låntakeren sender inn pantebrev o. l. bør han selv undersøke om dokumenta er i den stand som departementet har krevd. Er det t. d. krevd pant med en viss prioritet må en syte for at mulig eldre hefte enten blir sletta eller viker prioritet. Dette gjelder også hefte

som egentlig bare vedkommer hovedbruket, men som på grunn av vanlige panterettsregler også kviler på parsellen inntil pantefrafall eller prioritetsvik er tinglyst.

Passer låntakeren ikke på dette, risikerer han bare å få dokumentet tilbake for å bringe det i den stand som er krevd.

Driftslån.

Dette er kortsiktige lån. De løper bare et års tid. Halvparten skal være betalt den 1. desember det år låna blir gitt og resten den 1. mai året etter.

Driftslån kan bli gitt til brenntorvfabriker og torvstrølag til 1. og 2. års drift, med kr. 10.00 pr. tonn brenntorv og kr. 1.00 pr. m³ (balle) torvstrø som en rekner å ville produsere i året.

Rentesatsen er 3½ % pr. år. Renta betales etterskottsvis sammen med avdraga.

(Våren 1940 gjorde departementet framlegg om å sette ned renta til de samme satser som for anleggslån, og om å sløyfe regelen om at lån bare skulle kunne gis til 1 og 2 års drift. Videre at driftslån skulle kunne gis også til andre torvstrøprodusenter enn torvstrølag, og at departementet skulle kunne fastsette lånenormen pr. enhet produsert masse. Dette ble vedtatt for de brenntorvlån som ble gitt i sesongen 1940, men om det skal gjelde for framtida er ennå ikke avgjort).

Tilsagte lån blir, når gjeldsbrev m. v. er i orden, utbetalt etter hvert som pengene trengs til drifta.

Det skal stilles fullgod sikkerhet for låna. Hva for form sikkerheten skal få vil kunne variere etter de spesielle tilhøve i det enkelte tilfelle. Det kan bli tale om pant i anlegget og eller forlagspant sammen med deponering av salgskontrakter, eller sjølskuldkausjon e. l.

Låntakere plikter å drive myra på en ordentlig måte, slik at undergrunnen etterpå kan dyrkes eller tilplantes med skog. Med dette for øye skal låntakeren syte for at undergrunnen blir planert og grøfta. Dette krav kan departementet lempe på i særskilte tilfelle.

Departementet har rett til å holde seg underrettet om alt som vedkommer drifta.

Det er Landbruksdepartementet som gir låna og fastsetter lånevilkåra, men inn- og utbetalinger skjer gjennom vedkommende skattefut.

Lånesøknaden.

Anleggslån.

Den som søker om lån bør syte for at det enten i sjølve søknaden eller i vedlegga er gitt følgende opplysninger om:

a) *Myra — storleik, kvalitet og søkerens retter over den m. v.*

Etter reglene skal det følge med søknaden ei erklæring fra en fagmann om myrkkvaliteten. I denne erklæringa bør det være gjort greie for:

- 1) Hvor stor myra er og hvor stort arealet med nyttbar drivverdig torv er.
- 2) Hvor djupt torvlaget er gjennomsnittlig og den samlede kubikkmasse råtorv.
- 3) Om det er bra tørkeplass og lagerplass og om tilhøva ellers ligger til rette for slik drift som lånsøkeren tenker å gå i gang med.

Når det gjelder brenntorv bør en også (ved nye anlegg) få torvprøver analysert kjemisk og sende med avskrift av analyseprovet.

Videre bør lånsøkeren gjøre greie for de retter han har over myra, om han eier eller leier den, og om den er særskilt skyldsatt. I siste tilfelle må navn, gårds- og bruksnummer oppgis. I motsatt fall må en gi de samme opplysninger om den eiendom som myra ligger på.

Såfremt lånsøkeren ikke eier (og har skjøte på) myra, bør han sende med en avskrift av den eller de kontrakter han bygger retten sin på, og opplyse om kontrakten(e) er tinglyst og helst hvilken prioritet den (de) har på hovedbruket.

Det bør også være med opplysninger om hvor langt myra ligger fra offentlig veg eller jernbanestasjon og om lånsøkeren har nødvendig rett til veg fram til offentlig veg.

b) *Planene for anlegg og drift.*

En bør her gjøre greie for hvorledes en har tenkt å legge det heile an, både med anlegg, drift og avsetning.

Det skal følge med et overslag over anleggsutgiftene og det bør opplyses hvordan anlegget er tenkt finansiert. Videre bør det følge med en driftsplan og et driftsoverslag, alt utarbeidd av en fagmann.

I begge overslag bør hovedpostene vært spesifisert slik at en på dette grunnlaget kan gjøre seg opp ei meining både om anlegget i seg sjølv er høvelig til den drift en vil gå i gang med og om de økonomiske resultater som drifta vil gi.

I driftsplanen bør en gjøre greie for hvordan drifta er tenkt lagt an, den årlige produksjon lufttørr torv en rekner med, om en vil bruke leidde folk eller om det er føresetnaden at lagsfolka i større eller mindre utstrekning skal gjøre arbeidet m. v.

Videre bør det være opplyst hvordan produktene er tenkt avsatt, enten i fritt salg eller til visse formål eller kjøpere.

Som før nevnt kan det bli gitt lån på opp til $\frac{3}{4}$ av anleggsutgiftene. De utgifter som en kan ta med her er utgiftene til planlegging, kjøp av torvmyr, planering og grøfting, kjøp av materialer til og

bygging av hus, skur og hesjer, og kjøp og montering av de maskiner og redskaper (her medrekna skinner og vogner) som trengs for å få hele anlegget i driftsferdig stand.

c) Sikring av lånet.

Lånsøkeren må gjøre greie for den sikkerhet han kan stille for lånet, og det på en slik måte at en både kan gjøre seg opp ei meining om verdien og gjøre i stand utkast til pantedokumenter m. v. (Disse blir alltid gjort i stand i departementet og sendt låntakeren når lånet blir tilsagt).

Har en gitt de opplysninger om myra som er nevnt under a), vil dette vanligvis være nok for denne.

Men blir det tilbudt pant i annen fast eiendom må en gi opp dennes navn og nummer, de hefter som kviler på den og verdien (skattetakst eller annen liknende takst, men ikke branntakst).

Blir det tilbudt personlige garantier bør en sende med likningsattester.

d) Andre opplysninger.

Andelslag og andre selskaper bør sende med ei avskrift av vedtektene med opplysning om tallet på medlemmene og andelene (aksjene) og hva som er innbetalt på selskapskapitalen.

Når det blir søkt om lån til et eldre anlegg bør en også legge ved avskrift av vinnings- og tapskonto og balansekonto (status) for de 2—3 siste år.

Driftslån.

Søker en samtidig om anleggs- og driftslån, og en har gitt de opplysninger som er nevnt framom, vil dette i de fleste tilfelle være tilstrekkelig også for driftslånet.

Blir det søkt bare om driftslån bør en i det store og heile gi de samme opplysninger som for anleggslån.

Sjøl om en i dette tilfelle ikke skal ha penger til sjølve anlegget bør en legge ved enten et kostnadsoverslag (dersom det ikke er ferdig) eller oppgave over hva det har kosta og hva gjelda utgjør, slik at långiveren kan gjøre seg opp ei meining om de økonomiske utsiktene.

Jeg viser ellers til det eksempel på en lånesøknad som jeg har gjort i stand og som er trykt som tillegg til denne rettleiing. Det sier seg sjøl at en ikke alltid slavisk kan følge dette eksemplet, men må gjøre de endringer som følger av at de faktiske tilhøva er andre enn de som eksemplet bygger på.

Til slutt bare dette: Gi fullstendige og nøyaktige opplysninger allerede i søknaden. Det sparer både lånsøkeren og långiveren for unødige korrespondanse og søknaden kan bli hurtigere avgjort.

Eksempel på en lånesøknad:

Til
Landbruksdepartementet.

Søknad om lån i Torvlånefondet.

Underskrevne ....., herred, ... fylke, søker med dette om et anleggslån på kr. .... av Torvlånefondet til anlegg av .....fabrikk på .....myra i .....herred.

Anlegget er rekna å komme på i alt kr. ....

Myra er undersøkt av ..... og vi legger ved den erklæring han har gitt. Som en vil se av denne er myra på omlag .....dekar. Av dette er omlag ..... dekar god torvmyr som er gjennomsnittlig ..... m djup. Han rekner med ei samla masse råtorv på ..... m³.

Det er bra tørke- og lagerplass på myra.

Torvprøver er undersøkt kjemisk av ..... Analyseprovet ligger ved.

Myra ligger omlag ..... m fra offentlig veg.

Myra, som ikke er særskilt skyldsatt, ligger under ..... gnr. .... bnr. .... Som det vil gå fram av vedlagte kontrakt, datert ....., tinglyst ....., har vi leidd avtorvingsretten for ei tid av ..... år.

På eiendommen kviler det følgende pantehefter med prioritet foran vår kontrakt: 1) ....., 2) ..... osv.

Som det vil gå fram av kontrakten har vi rett til nødvendig veg fram til offentlig veg.

Vi har tenkt å bygge et anlegg for en årlig produksjon av ..... m³ lufttørr torv, og med den kubikkmasse råtorv som er i myra skulle vi ha torv nok for ..... års drift.

Vi tenker å drive med leidd arbeidshjelp og selge torv både til andelseiere og andre.

Planen for anlegget og drifta er utarbeidd av ..... Ei avskrift av disse med overslag over anleggs- og driftsutgifter ligger ved.

Som det går fram av disse dokumenter rekner vi med at anlegget i driftsferdig stand vil komme på i alt kr. .... Av denne sum håper vi å kunne dekke kr. .... ved lån i Torvlånefondet, mens resten blir brakt til veie ved andelsinnbetalinger.

Vi ber om at lånet i Torvlånefondet må bli avdragsfritt i 1 år og at det deretter må bli ei avdragstid på ..... år. Videre ber vi om

at lånet må bli å rente med den sats som til hver tid gjelder for lån til samvirketiltak.

Til sikring av lånet kan vi tilby 1. prioritets pant i våre retter over myra med anlegget og .....

Vi har tenkt å få anlegget i driftsferdig stand .....

Med vørnad

.....
Postadresse .....

Vedlegg:

- 1) Erklæring, dat. ...., fra .....
- 2) Analyseprov, dat. ....
- 3) Kontrakt, dat. ...., tgl. ...., vedk. torvrettene.
- 4) Planer og overslag.
- 5) Avskrift av våre vedtekter.
- 6) Oppgave over tallet på andelseiere og andeler og innbetalinger på andeler.

SØKNAD OM STATS BIDRAG OG FORSLAG TIL BUDSJETT FOR 1941

For kommende budsjettermin har myrselskapet sendt Landbruksdepartementet følgende søknad:

Til
Landbruksdepartementet,

Oslo.

Det norske myrselskap søker herved ærbødigst om statsbidrag for budsjetterminen 1. juli 1941—30. juni 1942 stort

k r. 6 5,0 0 0 0 0.

Som bilag følger vedlagt:

1. Forslag til budsjett for Det norske myrselskap for kalenderåret 1941.
2. Forslag til budsjett for Det norske myrselskaps forsøksstasjon på Mæresmyra og for spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter omkring i landet for året 1941.
3. Det norske myrselskaps budsjettforslag for 1940.
4. Det norske myrselskaps årsmelding og regnskap for kalenderåret 1939.

Om virksomheten hittil i 1940 kan meddeles: